

sourcingowi”) oraz „Google Book Search and the future of librarianship” (pol. „Google Book Search i przyszłość bibliotekarstwa”).

Zakończenie sympozjum uświetniło wystąpienie Jelke Nijboera, który w telegraficznym skrócie omówił 20-letnią historię konferencji BOBCATSSS. Pokaz zdjęć był dopełnieniem opowieści o dziejach organizatorów, studentów i innych uczestników. Stałym elementem zakończenia jest przekazanie flagi następnemu organizatorowi, czyli studentom z Ankary. Zapraszając do uczestnictwa w BOBCATSSS 2013,

przyszli organizatorzy zaprezentowali filmy przedstawiające słoneczną Turcję. Przyszłoroczna konferencja odbędzie się w dniach 23–25 stycznia 2013 r., a jej tematem będzie „From Collections to Connections: Turning Libraries «Inside-Out»” (pol. „Od kolekcji do sieci powiązań: Przewrócić biblioteki do góry nogami”).

Paweł Wróblewski

uczestnik studiów doktoranckich z zakresu bibliologii, prowadzonych na Wydziale Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

W październiku 2012 r. w Lublinie odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Biblioteka, Książka, Informacja i Internet 2012” organizowana cyklicznie, co dwa lata, przez Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (dalej: IBIIN UMCS).

Referenci reprezentowali polskie oraz zagraniczne ośrodki naukowe i biblioteki. Oprócz wystąpień pracowników rodzimego Instytutu swoje referaty przedstawili pracownicy instytutów bibliotekoznawstwa z Warszawy, Torunia, Krakowa i Katowic. Wśród przedstawicieli środowiska bibliotekarskiego znaleźli się m.in. pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu,

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Biblioteka, Książka, Informacja i Internet 2012” (Lublin, 9–10 października 2012 r.)

DOI: 10.12775/TSB.2013.014

w Warszawie oraz w Toruniu, Głównej Biblioteki Uniwersytetu Przyrodniczego oraz Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Biblioteki Głównej Akademii Jana Długosza w Częstochowie, Centralnej Biblioteki Statystycznej im. S. Szulca w Warszawie, Biblioteki Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej, Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Łodzi. Ponadto wśród uczestników konferencji byli

obecni reprezentanci Cyfrowej Biblioteki Narodowej Polona, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, jak również Narodowej Biblioteki Technicznej w Pradze.

Na konferencji wygłoszono ogółem 27 referatów o bardzo zróżnicowanej tematyce, którym towarzyszyły wystąpienia sponsorów prezentujących usługi dla bibliotek: firm Aleph Polska i Socrates-software.

Obrady przebiegały w podziale na sekcje, w których dokonano przeglądu stanu badań naukowych, jak i rozwiązań praktycznych w obszarach tematycznych bibliologii i informatologii. Dzięki pogrupowaniu referatów o podobnych zagadnieniach została zachowana spójność tematyczna i było możliwe szersze spojrzenie na dany problem badawczy.

Ideą przewodnią konferencji było usystematyzowanie zagadnień związanych z organizacją bibliotek cyfrowych, repozytoriów wiedzy, katalogów i bibliografii on-line, księgarni internetowych, e-książek, ich rolą w społeczeństwie informacyjnym oraz w gospodarce opartej na wiedzy. Podkreślono wykorzystanie nowoczesnych technologii i narzędzi w zakresie prowadzenia działalności informacyjnej i kształtowania komunikacji społecznej. Spotkanie miało służyć wymianie doświadczeń, prezentacji, wyników badań oraz dyskusji teoretyków i praktyków zainteresowanych szeroko po-

jętą problematyką otwartych zasobów naukowych i edukacyjnych, digitalizacją zasobów informacji i wiedzy, nauką 2.0, bibliometrią i webometrią, a także infobrokeringiem. Część referatów poświęcono formom dzielenia się wiedzą w postaci serwisów społecznościowych i blogów, kulturze, nauce i edukacji w Internecie, jak również jej wymogom na rynku pracy w zakresie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej.

Uczestników lubelskiej konferencji w imieniu organizatorów powitali dyrektor IBiIN UMCS, prof. dr hab. Maria Juda, oraz dr hab. Zbigniew Osiński, kierownik Zakładu Bibliotekoznawstwa, Książki Współczesnej i Innych Śródków Przekazu. Zwrócili oni uwagę na aktualność i różnorodność problematyki oraz wyrazili radość z powodu licznej reprezentacji osób z różnych ośrodków naukowych i bibliotek krajowych i zagranicznych.

Pierwszej sesji obrad przewodniczyła prof. Maria Juda, a następnie dr Anita Has-Tokarz. Sesję tę zainaugurowało wystąpienie dr Teresy Święckowskiej z Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, ukazujące Open Access jako jeden z ważniejszych przyszłościowych modeli komunikacji naukowej. Prelegentka dokonała podsumowania stanu obecnego Open Access w Polsce oraz analizy aktualnych tendencji w jego rozwoju. Temat

otwartych zasobów edukacyjnych w języku polskim zaprezentował także dr hab. Zbigniew Osiński z IBiIN UMCS. W referacie omówiono stan faktyczny, czyli ilość i jakość dostępnych materiałów edukacyjnych w sieci. W kolejnym wystąpieniu – mgr. Mariusza Jarockiego z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (dalej: IINiB UMK) – podkreślono wagę znajomości zagadnienia open source wśród studentów bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Prelegent zauważył ogromny wzrost popularności otwartych rozwiązań open source w zarządzaniu informacją, zarówno w środowisku prywatnym, jak i instytucjonalnym. Z otwartych programów korzystają firmy, instytucje rządowe, szkoły i ośrodki naukowe, jak i osoby prywatne. Dynamiczny rozwój open source objął również biblioteki oraz studia z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, czego przykładem jest omawiany przedmiot o nazwie „open source w zarządzaniu informacją”.

Na przykładzie repozytorium AMUR (Adam Mickiewicz University Repository) z Poznania zostały przedstawione nowe możliwości repozytoriów instytucjonalnych. Referentka, Małgorzata Rychlik z Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, podkreśliła, że obok standardowej oferty przechowywania i upowszechniania

publikacji mogą one pełnić m.in. funkcję platformy wydawniczej. Informacje na temat rozwiązań stosowanych w repozytoriach z krajów arabskich zaprezentowała Ewa Piotrowska z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie (dalej: IINiB UP). Referentka opisała instytucjonalne repozytoria naukowe działające w Algierii, Arabii Saudyjskiej, Egipcie i Katarze, przeprowadziła analizę arabskich czasopism otwartych znajdujących się w Directory of Open Access Journals, a także przedstawiła perspektywy rozwoju otwartych zasobów naukowych i edukacyjnych w społeczeństwie arabskim.

Kolejne wystąpienia – dr Wandy A. Ciszewskiej oraz dr Małgorzaty Kowalskiej z IINiB UMK – pokazały, jak wobec rozwoju nowych technologii komunikacyjnych zmienia się warsztat historyka książki oraz jak zmieniają się tematy wystąpień konferencyjnych z zakresu bibliologii. Dr Wanda A. Ciszewska wskazała internetowe źródła informacji przydatne dla historyka sztuki, od katalogów on-line bibliotek i bibliografii w postaci elektronicznej, po specjalistyczne bazy danych. Zaprezentowała również internetowe projekty digitalizacyjne oferujące dostęp pełnotekstowy do publikacji z zakresu księgoznawstwa. Referat dr Małgorzaty Kowalskiej przybliżył wyniki analizy semantycznej tytułów wystąpień konferencyjnych z zakresu

biblio- i informatologii, ogłoszonych w Polsce od stycznia do końca września 2012 r. Badania wskazały na rozwój tematyczny obu dyscyplin i uwidoczniły zagadnienia dominujące, podejmowane okazjonalnie oraz całkowicie pomijane w pracach polskich biblio- i informatologów.

Kolejną sesję, pod przewodnictwem prof. Bożeny Rejakowej, zainaugurowała mgr Lidia M. Jarska z IBiIN UMCS. Referentka omówiła kwestię wykorzystywania cudzej twórczości w pracy bibliotekarza, wyjaśniła, kiedy efekt pracy twórczej jest dziełem inspirowanym, a kiedy jego autor może narazić się na zarzut plagiatu, oraz w jakim zakresie można eksploatować cudze utwory w ramach dozwolonego cytatu.

Inicjatywę digitalizacji zasobów archiwalnych bibliotek europejskich na przykładzie Czech zaprezentowała Katerina Kamratkova z Narodowej Biblioteki Publicznej w Pradze. Przeprowadzana digitalizacja książek historycznych ma na celu przede wszystkim ułatwienie do nich dostępu ogółowi społeczeństwa. Uczestnicy konferencji mogli ocenić rolę czasopism socjologicznych w rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, a także konsekwencje rozwoju Internetu dla rynku księgarskiego w Polsce. Wystąpienie dr. Grzegorza Niecia z IINiB UP wskazało na nowe możliwości rynku wtórnego książki w Polsce oferowanego przez Internet. Prelegent zauważył konse-

kwencje rozwoju antykwarycznego rynku księgarskiego w sieci, wskazując na demokratyzację pozwalającą (bez większych ograniczeń) na uczestniczenie wszystkim w obrocie dawnymi wydawnictwami, bez względu na miejsce zamieszkania i czas oraz poszerzenie obszaru pozyskiwania obiektów, które do tej pory nie miały szans trafić ponownie na rynek.

Kolejne wystąpienie Anny Zawadzkiej z Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie było poświęcone projektowi Khan Academy – wirtualnej szkoły. Zgodnie z mottem organizacji głównym celem jej działania jest „zapewnienie wysokiej jakości kształcenia każdemu i wszędzie”. Referentka omówiła historię projektu, zakres dostarczanego materiału w postaci filmów edukacyjnych, a także wskazała na funkcje akademii jako alternatywnego do tradycyjnej szkoły modelu kształcenia.

Sposoby na promocję czytelnictwa wśród uczniów gimnazjum za pośrednictwem szkolnych stron WWW oraz narzędzie wiki służące idei konstrukttywizmu edukacyjnego na lekcjach języka polskiego omówiły absolwentki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – Agnieszka Pawelec i Agata Poręba. Pierwsza z wymienionych podała refleksji oraz przedstawiła wyniki badań dotyczących analizy jakościowej stron internetowych wybranych lubelskich szkół gimnazjalnych pod kątem podejmowanych działań promujących

czytelnictwo. Autorka zwróciła uwagę na pytania oscylujące wokół zagadnień wykorzystywania stron WWW lubelskich gimnazjów do promowania czytelnictwa przez nauczycieli, czy podejmowane są przez nich akcje w celu motywowania do czytania książek, czy zawierają atrakcyjne elementy dla ucznia, czy wreszcie sami uczniowie są widoczni w tego typu działaniach podejmowanych za pomocą szkolnych stron WWW. Decydujące było pokazanie, jakie możliwości dają szkolne strony WWW rozumiane jako narzędzie wspierające promocję czytelnictwa wśród gimnazjalistów. Natomiast Agata Poręba wyjaśniła mechanizm wiki będący narzędziem cyfrowym służącym edukacji na lekcjach języka polskiego. Zauważyła, że witryny internetowe tworzone z zastosowaniem mechanizmu wiki pozwalają na łatwą i szybką edycję treści, umożliwiają współpracę wielu osób przy pracy nad projektem. Podkreśliła przykładowe możliwości wykorzystania mechanizmu wiki jako narzędzia służącego wcielaniu idei konstruktywizmu pedagogicznego na lekcjach języka polskiego w gimnazjum, w odniesieniu do zapisów podstawy programowej.

Ostatnie wystąpienie zamykające pierwszy dzień konferencji dotyczyło szkoleń dziedzinowych on-line w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego. Magdalena Fedorczyk-Falis zaprezentowała projekty szkoleń z kilku dzie-

dzin odnoszących się do różnych grup użytkowników oraz podkreśliła ich funkcje dydaktyczne i informacyjne.

Drugi dzień obrad wypełniło 12 wystąpień w dwóch sesjach tematycznych. Pierwszej sesji przewodniczyła dr Renata Malesa, drugiej – dr Piotr Tafiłowski. Pierwsze wystąpienie dr Małgorzaty Stanuli z Instytutu Informatyki Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (dalej: IINiB UJ) poświęcono problematyce infobrokerstwa w dziedzinie edukacji i szkoleń. Omówiono stan aktualny i perspektywy rozwoju tej działalności, zwrócono uwagę na brokerstwo szkoleniowe i zawód brokera edukacyjnego. Autorka poddała analizie istotę tego zawodu, cele i metody pracy, formy zatrudnienia oraz wymagane kwalifikacje i predyspozycje do wykonywania zawodu. Problematykę zawodu bibliotekarza jako brokera informacji omówiły także Sylwia Borkowicz i Katarzyna Cyran z Biblioteki Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej. Prelegentki podkreśliły wzrost zainteresowania zawodem brokera informacji, który tak naprawdę odpowiada kwalifikacjom zawodu bibliotekarza, zajmującego się precyzowaniem potrzeb wyszukiwawczych i potrzeb informacyjnych swoich klientów. Zauważyły, że coraz więcej uczelni wykorzystuje okazję do zapełnienia niszy w dziedzinie szkolenia specjalistów w zakresie

infobrokrestwa. Przybliżyły również tematykę związaną z infobrokerstwem systemowym z punktu widzenia beneficjenta szkolenia. Problematyce zawodu bibliotekarza poświęcili także uwagę dr Renata Malesa z IBiIN UMCS oraz Piotr Szeligowski z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Łodzi. Wystąpienie Renaty Malesy dotyczyło postrzegania wizerunku współczesnego bibliotekarza, jego umiejętności i kompetencji w opinii studentów informacji naukowej i bibliotekoznawstwa UMCS w Lublinie. Swoje omówienie znalazły obszary pracy w bibliotece uznane za najciekawsze, typy placówek uznanych za atrakcyjne jako potencjalne miejsce pracy. Analiza ankiety przeprowadzonej wśród studentów I roku studiów licencjackich i II roku studiów magisterskich pozwoliła stwierdzić, że wyobrażenie dotyczące pracy w bibliotece oraz bibliotekarzy ewoluuje w trakcie poznawania jej specyfiki. Rozwinięciem postrzegania zawodu współczesnego bibliotekarza był referat Piotra Szeligowskiego, który wskazał na predyspozycje do jego wykonywania. Ponadto przybliżył możliwości zastosowania współczesnych źródeł komunikacji w pracy bibliotekarza. Przywołał przykłady praktycznego wykorzystania tych form kontaktu między bibliotekarzem a czytelnikiem, a także przedstawił możliwe korzyści z podjętych działań na rzecz promocji i budowania nowego wizerunku biblioteki.

W kolejnym referacie – dr Małgorzata Jaskowskiej z IINiB UJ – zostały przedstawione wyniki badań kryteriów oceny jakości źródeł informacji internetowych przy poszukiwaniu informacji na temat zdrowia. Prelegentka dokonała przeglądu wiarygodnych źródeł informacji na temat zdrowia oraz scharakteryzowała ilościowo i jakościowo źródła internetowe, z których uczestnicy badania pozyskali informacje służące im do odpowiedzi na pytania problemowe. Opracowała w tym celu metodę analizy zawartości listy polskich internetowych zasobów informacji na temat zdrowia, jak również usystematyzowała je na podstawie typologii zasobów medycznych proponowanych przez W. Hersha.

Dr Agnieszka Łakomy z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach omówiła sposoby dystrybucji książek elektronicznych w bibliotekach publicznych. Zauważyła wzrost zainteresowania publikacjami elektronicznymi wśród czytelników, co jest związane z rozwojem technologii, a także zwiększoną ofertą e-booków publikowanych przez światowe i polskie wydawnictwa oraz liczbą księgarń sprzedających tego typu dokumenty.

Kolejny prelegent – Grzegorz Budny z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie – zaprezentował przykład wykorzystania bloga w bibliotece akademickiej do popu-

laryzacji dostępnych baz danych. Jak zauważył, blog „Kangur” umieszczony na stronie internetowej biblioteki nie jest typowym blogiem bibliotecznym, ale stanowi dodatkowe narzędzie dla bibliotekarzy, którym można się posłużyć, kiedy pojawi się czytelnik zainteresowany opisanymi tam zagadnieniami.

Sposoby promocji bibliotek za pomocą narzędzi Web 2.0 przybliżyła Iwona Mielczarek z Biblioteki Głównej Akademii Jana Długosza w Częstochowie. Referentka zwróciła uwagę na możliwości wykorzystania portali społecznościowych do kreowania i kontrolowania wizerunku bibliotek w sieci. Portale: Facebook, Twitter, Pinterest stały się miejscem spotkań, wymiany informacji i doświadczeń, a co istotne – narzędziem propagowania usług bibliotecznych w rzeczywistości wirtualnej.

Próba odpowiedzi na pytanie o los bibliotek akademickich w erze nauki 2.0, cyfryzacji, elektronicznego wspomagania zajęć w środowisku uniwersyteckim było wystąpienie Mileny M. Śliwińskiej z Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu. Autorka omówiła problematykę Open Access, e-booków naukowych oraz przedstawiła argumenty za potrzebą otwartości we współczesnej nauce i kulturze. Zaprezentowała możliwe realizacje projektów naukowych opierających się na źródłach udostępnianych na otwartych licencjach.

Wokół zadań Centralnej Biblioteki Statystycznej im. Stefana Szulca w Warszawie oscylowało wystąpienie Bożeny Łazowskiej. Zwróciła ona uwagę na problematykę rozwoju technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, który postawił przed Centralną Biblioteką Statystyczną im. S. Szulca nowe zadania w zakresie budowy społeczeństwa informacyjnego.

Kolejne referaty – Doroty Bednarczyk i Danuty Murzynowskiej (Cyfrowa Biblioteka Narodowa Polona) o informacji cyfrowej dostępnej dla osób z dysfunkcją wzroku oraz Iwony Cichoń (Biblioteka Główna Akademii Jana Długosza w Częstochowie) omawiały wyzwania stojące przed bibliotekami wobec czytelników niepełnosprawnych. Uczestnicy zapoznali się z przykładami rozwiązań mających ułatwić niepełnosprawnym czytelnikom korzystanie z zasobów za sprawą nowych technologii oraz ich pełne włączenie się w ramy społeczeństwa informacyjnego. Przedstawiono, jak biblioteki akademickie dostosowały swoją działalność do potrzeb osób z dysfunkcjami, wywierając znaczący wpływ na przebieg ich edukacji. Dzięki nowym technologiom Web 2.0, bibliotekom cyfrowym, portalom społecznościowym biblioteki zapewniają szerszą ofertę skierowaną do osób z dysfunkcjami, wpływając na jakość ich życia w społeczeństwie informacyjnym.

Podsumowując dwudniowe obrady, dr hab. Zbigniew Osiński zwrócił uwagę na bogactwo problematyki oraz wysoki poziom merytoryczny referatów. Wszystkie wystąpienia prelegentów cieszyły się dużą popularnością wśród uczestników. Szczególną wartością konferencji, oprócz zapoznania się z wynikami ostatnich badań w zakresie szeroko rozumianej informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, była możliwość wymiany doświadczeń między

praktykami i teoretykami działalności bibliotecznej. O sukcesie konferencji zdecydował również trafny dobór referatów, duże zaangażowanie środowiska naukowego i bibliotecznego oraz ożywiona dyskusja nad poruszaną problematyką konferencji.

Grażyna Piechota

Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Dnia 19 października 2012 r. odbyła się konferencja, ciesząca się zainteresowaniem bibliotekarzy – opiekunów cennych kolekcji książkowych, historyków, historyków książki i sztuki, jak również lub przede wszystkim bibliofilów. Organizatorem konferencji było Muzeum Zamkowe w Malborku, a głównym jego reprezentantem Aleksandra Siuciak. Po rejestracji uczestników konferencji goście zostali przywitani przez dyrektora muzeum Mariusza Mierzyńskiego oraz Elżbietę Stefańczyk, przewodniczącą Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, które objęło patronatem honorowym to spotkanie.

Konferencja została podzielona na trzy sesje, w czasie których przewidziano prezentację 16 referatów-przedstawicieli bibliotek, muzeów i ośrodków naukowych.

**Konferencja naukowa
„Księgozbiory rozproszone. Losy księgozbiorów historycznych po II wojnie światowej” (Malbork, 19 października 2012 r.)**

DOI: 10.12775/TSB.2013.015

Pierwszą sesję otworzył referat Hanny Łaskarzewskiej (Polskie Towarzystwo Bibliologiczne) zatytułowany „Krajobraz po bitwie – skala zniszczeń i rozproszonych polskich księgozbiorów historycznych w wyniku II wojny światowej”. Autorka podjęła się przedstawienia zarysu obszernej tematyki zniszczeń i rozproszenia polskich i pruskiej księgozbiorów, które znajdowały się na terenie Generalnego Gubernatorstwa. Niestety, brak inwentarzy, spisów, jakichkolwiek wykazów